

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Державна вища професійна школа
ім. кап. Вітольда Пілецького в Освенцемі (Польща)
Університет економіки в Братиславі
Факультет економіки бізнесу в Кошице (Словацька Республіка)
Віденська консерваторія в м. Будапешт (Угорщина)

II Міжнародна науково-практична інтернет-конференція

**“УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ”**

Збірник тез доповідей

Мукачево
6-7 квітня 2020 р.

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Державна вища професійна школа ім. кап. Вітольда Пілецького в
Освенцемі (Польща)
Університет економіки в Братиславі
Факультет економіки бізнесу в Кошице (Словацька Республіка)
Віденська консерваторія в м Будапешт, (Угорщина)**

**УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ**

**MANAGEMENT OF SOCIO-ECONOMIC
TRANSFORMATIONS OF BUSINESS PROCESSES:
REALITIES AND CHALLENGES**

**Тези доповідей
II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції**

6-7 квітня 2020 р.

**Мукачево
2020**

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

У66

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 8 від 23 квітня 2020 року)*

У66

Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики: збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Мукачево, 6-7 квітня 2020 р.). – Мукачево: МДУ, 2020. – 340 с.

Відповідальний за випуск: Феєр О.В. – к.е.н., доц., доцент кафедри менеджменту та управління економічними процесами, відповідальна за наукову роботу кафедри.

Технічний редактор: Товт Т.Й. – к.е.н., доцент.

У збірнику тез за матеріалами II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, що проводилася кафедрою менеджменту та управління економічними процесами Мукачівського державного університету, висвітлюються погляди науковців, аспірантів, слухачів магістратури, студентів, представників державних органів влади та місцевого самоврядування, підприємницьких структур на актуальні проблеми управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів в сучасних умовах.

Матеріали структуровані в розрізі декількох напрямів досліджень: «Управління економікою держави в умовах глобальних перетворень»; «Особливості регіонального управління господарськими процесами»; «Управління економічними процесами суб'єктів господарювання»; «Фінансове регулювання та обліково-аналітичне забезпечення діяльності суб'єктів на мікро- та макрорівнях»; «Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю»; «Управління освітньою діяльністю у цифровому просторі».

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

*Матеріали конференції доступні для перегляду на офіційному сайті університету
за адресою <https://msu.edu.ua/konferenciji-seminari/>*

© Мукачівський державний університет, 2020
© Кафедра менеджменту та управління економічними процесами, 2020

ПРОГРАМНИЙ КОМІТЕТ

Голова: **Щербан Тетяна Дмитрівна** – ректор, Мукачівський державний університет, Заслужений працівник освіти України, доктор психологічних наук, професор.

Заступники голови:

Гоблик Володимир Васильович – перший проректор, Мукачівський державний університет, Заслужений економіст України, доктор економічних наук, професор;

Члени програмного комітету:

Проскура Володимир Федорович – завідувач кафедри менеджменту та управління економічними процесами, Мукачівський державний університет, доктор економічних наук, професор;

Вітолд Станковскі – ректор, Державна вища професійна школа ім. кап. Вітольда Пілецького в Освенцеми, Польща (за згодою);

Міхал Ткач – професор, декан факультету, Університет економіки в Братиславі факультет економіки бізнесу в Кошице, Словачька Республіка (за згодою);

Габор Балог – директор, Віденська консерваторія в м. Будапешт, Угорщина (за згодою), PhD;

Кобаль Василь Іванович – проректор з науково-педагогічної роботи, Мукачівський державний університет, кандидат педагогічних наук, доцент;

Стегней Маріанна Іванівна – декан факультету економіки, управління та інженерії, Мукачівський державний університет, доктор економічних наук, професор.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова: **Феєр Оксана Валеріївна** – к.е.н., доцент. *Секретар:* **Товт Тетяна Йосипівна** – к.е.н., доцент. *Члени організаційного комітету:* **Звонар Йолана Петрівна** – к.е.н.; **Лизанець Анжела Гейзівна** – к.е.н., доцент; **Микуланинець Світлана Іванівна** – к.е.н.; **Пугачевська Катерина Йосефівна** – к.е.н., доцент; **Хаустова Ксенія Михайлівна** – к.е.н., доцент; **Паулик Алла Ярославівна** – аспірант; **Попович Олесь Петрівна** – аспірант.

PROGRAM COMMITTEE OF THE CONFERENCE

Head: **Shcherban Tetyana** – Rector of Mukachevo State University, Doctor of Psychology, Professor.

Deputy of the head:

Hoblyk Volodymyr – the first Vice-rector of Mukachevo State University, Doctor of Economic Sciences, Professor;

Members of the Program Committee:

Proskura Volodymyr – Head of the Department of Management and Economic Processes Planning, Mukachevo State University, Doctor of Economic Sciences, Professor;

Witold Stankowski – Rector, State Higher Professional School the name of rtm. Witolda Pileckiego in Oświęcimiu (Poland);

Michal Tkáč – Dean of the Faculty, University of Economics in Bratislava Faculty of Business Economics with seat in Košice, Professor (Slovak Republic);

Balogh Habor – PhD, Chief, Vienna Konservatorium Budapest (Hungary);

Kobal Vasyl – vice-rector on scientific and pedagogical work, Mukachevo State University, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate professor;

Stehney Marianna – Dean of the Faculty of Economics, Management and Engineering, Mukachevo State University, Doctor of Economic Sciences, Professor.

ORGANIZATIONAL COMMITTEE

Head: **Feyer Oksana** – cand. of ec. sc., assoc. prof.

Secretary: **Tovt Tetyana** – cand. of ec. sc., assoc. prof.

Members of the Organizational Committee: **Zvonar Y.** – cand. of ec. sc.; **Lyzanets A.** – cand. of ec. sc., assoc. prof; **Mykulanynets S.** – cand. of ec. sc.; **Pugachevska K.** – cand. of ec. sc., assoc. prof; **Khaustova K.** – cand. of ec. sc., assoc. prof; **Paulyk A.** – postgraduate student; **Popovych O.** – postgraduate student.

«УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНИМИ ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ: РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ»

ТЕМАТИЧНІ НАПРЯМИ РОБОТИ КОНФЕРЕНЦІЇ:

1. Управління економікою держави в умовах глобальних перетворень.
2. Особливості регіонального управління господарськими процесами.
3. Управління економічними процесами суб'єктів господарювання.
4. Фінансове регулювання та обліково-аналітичне забезпечення діяльності суб'єктів на мікро- та макрорівнях.
5. Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю.
6. Управління освітньою діяльністю у цифровому просторі.

«MANAGEMENT OF SOCIO-ECONOMIC TRANSFORMATIONS OF BUSINESS PROCESSES: REALITIES AND CHALLENGES»

TOPICS OF THE CONFERENCE:

1. State economy management under conditions of globalization.
2. Specifics of regional economy management.
3. Economic management for business entities.
4. Financial regulation, accounting and analytical support of entities at micro and macro levels.
5. Management of investment-innovative activity.
6. Education management in digital space.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКОЮ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

Cherevko H. Kurs walutowy jako instrument regulowania gospodarki kraju w warunkach globalizacji	11
Pugachevska K.S., Pugachevska K.Y. Export orientation of economies in the context of foreign trade liberalisation	14
Pugachevska K.S., Pupkova V.V. Influence of socio-cultural environment on the enterprise foreign economic activity	15
Адаменко І.П. Фінансова політика як інструмент державного регулювання економіки	18
Баранник Л.Б. Управління соціальним захистом населення в Україні та у світі в надзвичайних умовах	21
Білоусова О.С. Нові глобальні виклики та їх вплив на формування фіскального простору для розвитку національної економіки	24
Бриль І.В. Дослідження цифровізації суспільства та економіки	27
Вишневецький О.С. Вплив цифровізації в країнах-членах ЄС на показник «роки здорового життя»	29
Гладинець Н.Ю. Тенденції формування капіталу банківської системи України	33
Голобородько Т.В., Фіщенко О.О. Рівень життя українців: скрутний чи достатній	35
Гуторов А.О. Рента в системі регулювання розвитку національної економіки	37
Звонар Й.П. Вплив глобалізаційних процесів на сучасний стан соціально-трудоких відносин в Україні	39
Ігнатишин М.В., Ігнатишин М.І. Валютний ринок України: причини та наслідки дисбалансів	42
Качула С.В. Дієвість бюджетно-податкової політики у забезпеченні соціального розвитку суспільства	44
Кирик Н.В. Методи регулювання валютного курсу	48
Матвієнко Н.М., Матвієнко В.М., Михайлюк Я.Ю. Тенденції розвитку SPA-туризму у Франції: досвід для України	49
Мельниченко О.А. Необхідність урахування настроїв населення при формуванні та реалізації державної соціально-економічної політики	51
Рогач Ю.М., Беленченко І.В. Розвиток соціальної відповідальності ведення бізнесу	53
Росола У.В. Розвиток інфраструктури сільськогосподарсько ринку	55
Рязанова Н.О. «Зелена» логістика як інструмент забезпечення стійкого розвитку альтернативної енергетики	57
Слоква М.Г., П'янкова О.В. Досвід Польщі у просуванні національного бренду	60
Тараненко В.С. Світова практика створення економічних основ соціального забезпечення	64
Щирий Г.Л. Узгодження інтресів учасників бюджетно-податкових відносин у процесі реалізації акцизної політики в Україні	66
Юшин С.О. Партнерські засади активації оптимального поєднання ринкового саморегулювання економічних відносин суб'єктів господарювання та державного регулювання макроекономічних процесів	68

СЕКЦІЯ 2. ОСОБЛИВОСТІ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКИМИ ПРОЦЕСАМИ

Kravchenko S.A. Quality of the institutional environment of the small industrial enterprises	72
Ватаманюк-Зелінська У.З., Костів М.Б. Землі об'єднаних територіальних громад	74
Внукова Н.М. Управління узгодженням протиріч інтересів стейкхолдерів на основі інтеграції наукового, виробничого, людського потенціалу територій	76
Гоблик В.В. Економіка та екологія – єдність і протилежність	79
Кучінка Т. В., Попфалуші В.Я. Вплив малого та середнього бізнесу на регіональний розвиток	82
Лизанець А.Г., Машкаринець М.С. Управління розвитком санаторно-курортних закладів області	84
Максютова О.В. Інтегруюча роль туризму у розвитку регіональної економіки	87
Маркова Е.В. Роль малих міст у реалізації структурних процесів в умовах децентралізації	89
Мельникова М.В. Про особливості господарювання в сфері життєзабезпечення міста на постконфліктних територіях	91
Микуланинець С.І. Оцінка логістичного потенціалу туристично-рекреаційного комплексу регіону	93
Пасічник Ю.В. Модель управління територіальним адміністративно – господарським комплексом	97
Паулик А.Я. Фактори конкурентоспроможності економіки регіону	100
Певсе Г.Т. Напрямки підвищення інвестиційної привабливості транскордонного регіону	101
Рунчева Н.В. Стратегія управління корпоративним розвитком сільського господарства	104
Сенкевич О.Ф. Трансформаційні процеси територіально-економічних систем в умовах цифровізації суспільства	106
Топчій О.О., Лінтур І.В., Архангельська А.-М.І. Регіональні диспропорції у сфері житлово-комунального господарства	108
Трушкіна Н.В. Регіональні особливості розвитку транспортно-логістичної системи Причорноморського економічного району	111
Тягунова Н.М., Спориш О.А., Клепа О.Ю. Підприємницький потенціал з крафтового виробництва товарів як точка зростання економіки регіону	114
Черничко Т.В., Черничко С.Ф. Проблеми регулювання ринку трудових ресурсів на регіональному рівні	117
Чорій М.В. PR–технології як засіб просування фестивалів	119

СЕКЦІЯ 3. УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Dumik N.A. Efficiency of strategic management of human resources	121
Kupriyenko I.V. Labor potential as a guarantee of efficient management in enterprise	123
Porovych O.P. The role of marketing planning as an organizational and management process in enterprise development	124

Поровуш О.Р., Русун О.І. Efficiency in the management in the recruitment and selection of staff as the key to the sustainable development of the enterprise	126
Бакун Ю.О. Управління господарською діяльністю суб'єктами агропромислового виробництва з урахуванням викликів їхнього розвитку	128
Біленко О.В., Ширіна О.О. Підходи до управління персоналом в зарубіжних компаніях	131
Бойко В.В. Управлінська діагностика автотранспортного підприємства в сучасних умовах	134
Братюк В.П. Антикризове управління як складова забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства	136
Булєєв І.П., Брюховецька Н.Ю., Чорна О.А. Інтелектуалізація виробництва промислових підприємств в умовах переходу до індустрії 4.0	139
Ганоцька С.О. Забезпечення якості управління кадрами в соціокультурній сфері	143
Градобосва Є.С. Щодо чинників впливу на процеси господарювання підприємств сфери життєдіяльності міста на постконфліктних територіях	146
Гринів Н.Т., Наконечна Т.В., Данилович О.Т. Публічні закупівлі як основа найбільш раціонального забезпечення підприємств матеріально-технічними ресурсами	148
Гузь К.О., Джур О.Є. Інформаційні технології в туристичному бізнесі	150
Ємельянов О. Ю. Групування та оцінювання механізмів адаптації підприємств до змін у їх зовнішньому середовищі	153
Задерей А.Є. Організаційна культура як метод управління людськими ресурсами	156
Звонар Й.П. Напрями удосконалення управлінської праці сучасного керівника за допомогою прийомів самоменеджменту	158
Ігнатенко М.М. Залучення концепцій соціальної відповідальності й державно-приватного партнерства у здійсненні суспільного економічного розвитку	160
Ковальчук І.Є., Савчук В.С. Конкурентоспроможність підприємства як теоретична дефініція та алгоритм його оцінювання в контексті стратегічного управління	162
Козик В.В., Петрушка Т.О., Крет І.З. Групування заходів з ресурсозбереження на підприємствах та визначення чинників, які його стимулюють	165
Кудлай В.Г. Партисипативне управління як чинник підвищення ефективності управління персоналом	167
Кулик А.В. Сутність механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства	170
Кучеренко С.Ю., Леваєва Л.Ю. Зміст, чинники утворення трудових ресурсного потенціалу та інструменти управління його розвитком на рівні підприємств	172
Лабенська Ю.Д. Вірусний маркетинг, як чинник зростання ефективності діяльності підприємства	175
Лесик Л.І. Застосування результатів оцінювання вартості підприємств при визначенні величини їх економічного потенціалу	177
Лизанець А.Г., Фількіна Б.І. Диверсифікація як фактор підвищення конкурентоспроможності підприємства індустрії гостинності	179
Лизанець А.Г., Химич В.В. Застосування дистанційних форм зайнятості на сучасному ринку праці	183
Мігай Н.Б., Димбовська Л.І. Напрями управління розвитком виробничого потенціалу підприємства	186
Передало Х.С. Емоційний інтелект та його роль в підприємницькій сфері	189
Петрушка Т.О. Визначення та аналізування основних чинників, які обумовлюють рівень конкурентоспроможності промислового підприємства та його продукції	191

Пугачевська К.Й. Сучасні тенденції управління організаціями	194
Савчук В.С. Цифрові технології як стратегічний напрям конкурентоспроможності готельно-ресторанного господарства	196
Симак А.В., Ємельянов О.Ю., Юхман Я.В. Головні риси фінансової стійкості підприємств та чинники її формування	198
Товт Т.Й., Береш К.І. Необхідність забезпечення конкурентоспроможності підприємства в умовах змін	201
Товт Т.Й., Меденці І.В. Управління комунікаціями при реалізації проектів підприємства	202
Федосєєва Г.С. Активізація зовнішньоекономічної діяльності виробників сільськогосподарської продукції України	205
Феєр О.В., Олексин Д.В. Основні тенденції розвитку підприємств індустрії краси	208
Феєр О.В., Сорока В.В. Основні підходи до визначення дефініції «сталий розвиток підприємства»	210
Феєр О.В., Химинець І.В. Особливості управління вітчизняними закладами ресторанного господарства в умовах карантину	212
Харченко Г.А., Кот В.С. Формування організаційної культури підприємства	213
Хмарська І.А. Ринок агропродовольчої продукції: проблеми та перспективи	215
Хомич О.В. Сучасні підходи щодо управління якістю первинної медичної допомоги	218
Якубов О.В. Потенціал поведінкового концепту в управлінні фінансами підприємства	220

СЕКЦІЯ 4. ФІНАНСОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ НА МІКРО- ТА МАКРОРІВНЯХ

Головачко В.М. Туристична діяльність: особливості та облік	224
Головачко В.М., Заяць О.Є. Особливості обліку витрат інноваційної діяльності	226
Коваль С.В. Облік та аналіз виробничих витрат підприємств як основа прийняття управлінських рішень щодо їх оптимізації	228
Круковська О.В. Фінансовий облік та оцінка основних засобів аграрних підприємств	229
Кукурудзяк Л.В., Меліховець Г.А. Якісні вектори обліково-аналітичного забезпечення підприємств	231
Кучеренко М.А. Організація обліку фінансової звітності у сільськогосподарських кооперативах за національними та міжнародними стандартами	234
Ліба Н.С., Максименко Д.В. Впровадження системи управлінського обліку на підприємствах готельно-ресторанного бізнесу	236
Мармуль Л.О. Методичні засади обліку й економічної оцінки трудових ресурсів у діяльності підприємств	239
Михальчинець Г.Т., Михальчинець Н.О. Умови забезпечення та методичні підходи до оцінки фінансово-економічної безпеки підприємства	240
Нестерова С.В. Аналіз різниці прибутку за методами ТАС та МС на основі оцінки динаміки запасів	243
Нікола С.О. Аналіз угод злиттів та поглинань в Україні в умовах євроінтеграції	246

Новак Н.П. Досвід зарубіжних країн щодо організації податкового контролю діяльності підприємств	248
Петричко М.М., Ланьо І.Г. Організаційні засади підвищення рівня фінансово-економічного розвитку територіальних громад закарпатської області в умовах децентралізації	251
Сідор І.І. Альтернативні види вкладення населення України	253
Танасієнко Н.І. Шляхи удосконалення обліку розрахунків з постачальниками	254
Шаповал Ю.І., Шпанель-Юхта О.І. Розвиток відкритого банкінгу як індикатор фінансової інклюзії	256

СЕКЦІЯ 5. УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Zhyvko Zinaida Human capital investments – a profit in the future	258
Бошинда І.М., Гобрей М.В. Інвестування сектору малого бізнесу в регіонах України	261
Гоголева К.С. Оцінка і управління інвестиційним ризиком організації	263
Городніченко Ю.В., Малишко В.В., Євтушенко Н.М. Інвестиційна привабливість України: стан та негативні чинники	265
Єпіфанова І.Ю. Аналіз ефективності управління фінансовим забезпеченням інноваційної діяльності вітчизняних підприємств	268
Завербний А.С. Особливості розвитку інвестиційно-інноваційної діяльності за динамічних умов євроінтегрування і глобалізування: передумови, проблеми та перспективи	272
Кузін В.Ю., Захаров І.К. Інновації як фактор забезпечення ефективного виробництва пивоварного ячменю	274
Кушнір І.І. Зарубіжна практика застосування механізму управління інвестиційно-інноваційною діяльністю підприємства	277
Литовченко О.Ю. Стратегічні аспекти управління вартістю підприємства	279
Марченко О.А., Постол А.А. Аналіз інноваційно-інвестиційного розвитку туристичних підприємств на вітчизняному ринку	282
Міхель Р.В., Томинець А.Р. Прямі іноземні інвестиції як передумова створення спільних підприємств в Україні	284
Мрихіна О.Б., Юхман Я.В., Богдан П.І. Роль спіловер-ефектів від комерціалізації технологій	287
Нікішина О.В. Проблеми управління фінансовими потоками в логістичних ланцюгах товарних ринків	288
Проскура В.Ф. Підходи до зниження дії ризиків розвитку стартапів у інноваційній сфері	292
Романюк І.А. Рекламні та маркетингові проекти розвитку підприємств сільського зеленого туризму на інноваційно-інвестиційних засадах	294
Рубіш М.А. Роль інновацій в управлінні підприємством готельної індустрії	296
Стегней М.І., Іртишева І.О., Крамаренко І.С. Фінансові резерви національного інвестиційного потенціалу	299
Феєр О.В. Стратегічні пріоритети інноваційного розвитку підприємств	302

СЕКЦІЯ 6. УПРАВЛІННЯ ОСВІТНЬОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ У ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРИ

Gaiduk I.S. Ukraine's place in the global market for educational services	304
Popovych N.M. Information technology as an effective means in the postgraduate education system	306
Korolenkó Pona Az állam kulturális politikának innovatív modellje, mint a kulturális folyamat makro eszköze	308
Зеленська Л.В. Особливості підготовки менеджерів подієвого туризму	309
Кобаль В.І., Кобаль В.В. Педагогічна діагностика у роботі керівника закладу освіти	311
Кобаль В.І., Попович М.І. Правова компетентність як невід'ємна складова професійної компетентності керівника закладу освіти	314
Лизанець А.Г. Використання дистанційних форм навчання у закладах вищої освіти	317
Момот В.Є. Управління розвитком педагогічного колективу закладів загальної середньої освіти на основі онлайн-діагностування корпоративної культури	320
Мрихіна О.Б., Маслак Т.О. Розвиток діджиталізації освітніх процесів в Україні	324
Стадник Г.В., Радіонова Л.О. Університет 3.0: нове управління	325
Товканець Г.В. Завдання освіти в умовах діяльності об'єднаних територіальних громад	328
Товканець О.С. Аналіз освітніх потреб як умова ефективності підвищення кваліфікації педагогічного персоналу закладів дошкільної освіти	330
Товт Т.Й. Smart-освіта як інноваційний підхід до надання освітніх послуг	332
Фізеші О.Й. Дистанційне навчання як форма організації навчальної діяльності студентів в умовах надзвичайних ситуацій	335
Щербан Т.Д., Щербан Г.В. Психологічні особливості використання цифрових технологій у навчальній діяльності закладів вищої освіти	337

промислових товарів; «Реєстрація майна» — підвищено прозорість системи управління земельними ресурсами та спрощено реєстрацію майна; «Доступ до кредитів» — поліпшено доступ до кредитної інформації через створення Національного реєстру кредитів у Національному банку України [4].

Рейтинг Світового банку Doing Business — підсумок щорічного дослідження, що оцінює простоту ведення підприємницької діяльності за десятьма показниками. Оцінюють фактичне використання на практиці нормативних актів, які стосуються діяльності малих і середніх підприємств. Порівнюють умови регулювання підприємницької діяльності між країнами, що мотивує їх до ефективнішого регулювання і створює орієнтири для проведення реформ.

Та все ж, за останні роки економіка України так і не позбавилася глибоких структурних деформацій і значно відстає від розвинених країн світу за сукупною продуктивністю всіх факторів виробництва та відповідно – рівнем добробуту населення. Більшість підприємств залишилися технологічно відсталими, енергоємними, зі слабкою диверсифікацією продуктів і ринків.

Це пов'язано з нестабільністю державної інвестиційної політики, прогалинами в інвестиційному законодавстві, відсутністю належного інституційного забезпечення розвитку інвестиційного ринку та його інструментів, і як наслідок – недостатнім рівнем внутрішніх та зовнішніх інвестицій.

Список використаних джерел:

1. Вербіцька І.І. *Інвестиційна привабливість України: проблеми та перспективи. Глобальні та національні проблеми економіки, 2018. Вип. 22. С. 150-154.*
2. *Концепція Державної цільової програми розвитку інвестиційної діяльності на 2011-2015 роки. Державне агентство України з інвестицій та розвитку. URL: <http://in.ukrproject.gov.ua/index.php?get=564&id=2548#1>*
3. Найко А.В. *Залучення іноземних інвестицій в Україну: проблеми та перспективи у світлі сучасних реформаційних процесів URL: <http://www.newland.com.ua/pages/investment.php>*
4. Писана Н. *Інвестиційна привабливість України дедалі зростає. Урядовий кур'єр. URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/investicijna-privablivist-ukrayini-dedali-zrostaye/>*

УДК 658.15

І.Ю. ЄПІФАНОВА

доктор економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів та інноваційного менеджменту,
Вінницький національний технічний університет,
м. Вінниця, Україна

**АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ
ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ**

Ефективне фінансове забезпечення інноваційної діяльності спричиняє появу різних ефектів в результаті такої діяльності та зумовлює появу певних результатів, які характеризують ефективність її здійснення. Разом з тим, ефективність будь-якої діяльності залежить значною мірою від ефективності управління нею. Ефективність можна визначити як економічну категорію, яка відображає здатність підприємства досягати певної мети та характеризує досягнення максимального ефекту за мінімального витрачання ресурсів з урахуванням взаємодії внутрішніх і зовнішніх факторів виробництва.

Для оцінювання ефективності фінансового забезпечення інноваційної діяльності необхідно оцінити ефективність інноваційної діяльності в цілому. Даний факт пояснюється тим, що у випадку, коли підприємство ефективно сформувало та використало наявні фінансові ресурси, то в кінцевому рахунку буде отримано належний ефект від інноваційної діяльності в цілому. Якщо ж оцінювати лише фінансове забезпечення в розрізі формування та використання фінансово забезпечення, то втрачається зв'язок із кінцевим результатом – інноваційною діяльністю. Підприємство може ефективно формувати фінансові ресурси, проте неефективно їх використовувати, що унеможливить інноваційну діяльність. Аналогічно, у випадку відсутності належного рівня фінансового забезпечення, навіть за ефективного використання наявних ресурсів можна не отримати необхідний ефект.

Ефективність інноваційної діяльності можна визначити як сукупність якісних та кількісних показників, які характеризують результативність інноваційної діяльності та ступінь задоволення поставлених підприємством цілей.

Метою оцінки ефективності інноваційної діяльності є комплексний аналіз ефективності інноваційної діяльності та її впливу на найважливіші показники діяльності підприємства, визначення доцільності й оптимальних варіантів реалізації нововведень, оперативне коригування реалізації інноваційних проектів. Важливим є оцінювання не лише економічної ефективності, проте й інших складових інтегральної ефективності інноваційної діяльності, які спричинені глобальним, регіональним, науково-технічним, часовим, фінансовим, маркетинговим, ресурсним, соціальним, екологічним ефектами інноваційної діяльності.

Аналіз ефективності інноваційної діяльності підприємства на думку низки вчених має включати в себе [1]:

- аналіз ефективності використання окремих видів ресурсів (матеріальних, трудових та ін.);
- аналіз витрат на здійснення інноваційної діяльності;
- аналіз джерел фінансування інновацій;
- аналіз та оцінку можливих напрямків розвитку, маркетинговий аналіз;
- загальну оцінку ефективності інноваційних проектів та інноваційних сегментів;
- аналіз ефективності інноваційної діяльності господарюючого суб'єкта загалом, оцінку перспектив подальшого розвитку.

В роботі Микитюк П. [2] акцентується увага на комплексному аналізі інноваційної діяльності підприємства за чотирма етапами: аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища, оцінка ефективності інноваційних проектів, оцінка інноваційної діяльності підприємства.

Оцінка ефективності інноваційної діяльності передбачає здійснення повного аналізу підприємства як системи, на діяльність якої впливають не лише внутрішні, але й зовнішні фактори. Про необхідність врахування впливу всіх факторів на ефективність інноваційної діяльності зазначав і Твісс Б., який вважав, що оцінка проекту повинна стати безперервним процесом, передбачаючи у будь-який момент зупинку роботи в світлі додаткової інформації [3].

Саме тому, комплексний аналіз ефективності інноваційної діяльності на попередньому етапі передбачає як внутрішній аналіз діяльності промислового підприємства, так і врахування впливу зовнішнього середовища.

На першому етапі оцінювання ефективності інноваційної діяльності важливим є здійснення аналізу зовнішнього середовища підприємства, в процесі якого необхідним є оцінювання ринку інноваційної продукції, а також стану науково-технічного розвитку галузі на регіональному, державному та світовому рівнях. Фактори зовнішнього середовища, які впливають на діяльність підприємства, можуть мати прямий або опосередкований характер впливу.

Зазначені фактори впливу можуть мати тенденції до зростання або зменшення, які можуть мати низхідний, висхідний або стрибкоподібний характер зміни. Аналіз внутрішнього середовища підприємства передбачає проведення оцінювання конкурентних позицій, інноваційного потенціалу, виявлення ступеня використання внутрішніх інноваційних можливостей підприємства, оцінку рівня інноваційної активності підприємства.

Аналіз внутрішнього середовища підприємства передбачає оцінку науково-інформаційного рівня забезпеченості. При цьому критеріями оцінки ефективності інноваційної діяльності є: науковий рівень підприємства, рівень інформаційного забезпечення і конкурентоспроможність розробок, що забезпечують можливість досягнення поставленої підприємством мети.

Значну увагу на цьому етапі необхідно приділити саме інноваційному потенціалу.

На третьому етапі аналізу ефективності інноваційної діяльності здійснюється стратегічний аналіз та будуються стратегічні карти. Це передбачає оцінювання можливих варіантів розвитку підприємства, визначення потреб підприємства в інноваціях та залучених джерелах фінансування. Даний етап аналізу тісно пов'язаний та ґрунтується на результатах оцінювання зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства. Важливим моментом формування інноваційної стратегії є оцінка здатності підприємства сформулювати певні конкурентні переваги.

Портер М. пропонує вважати конкурентні переваги джерелом перемоги або поразки у конкурентній боротьбі, акцентуючи увагу на ресурсному аспекті формування конкурентної переваги [4]. Під конкурентними перевагами розуміють такі характеристики підприємства, які формують вищу цінність його продукції і більшу лояльність споживачів до неї, ніж відповідні характеристики інших суб'єктів господарювання, що працюють на цьому ж сегменті ринку [5].

Менеджмент підприємства повинен пам'ятати, що будь-які конкурентні переваги не є вічними: вони можуть бути використані конкурентами, втратити свою актуальність для споживачів тощо. Саме конкурентні переваги та способи їх реалізації визначають ті заходи, які підприємство має впровадити для розроблення та впровадження інноваційної стратегії.

Досить важливо на цьому етапі вірно оцінити необхідний склад та структуру джерел фінансового забезпечення інноваційної діяльності. Основними складовими елементами структури фінансового забезпечення можуть бути:

- власні фінансові ресурси;
- державні фінансові ресурси;
- ресурси фінансово-кредитних установ;
- альтернативні джерела фінансових ресурсів;
- іноземні фінансові ресурси.

Підприємство повинно визначити в першу чергу можливі обсяги власних фінансових ресурсів, які можна спрямувати на інноваційну діяльність без шкоди для операційної діяльності. Після цього необхідним є визначення можливості залучення кредитних та інвестиційних ресурсів, перспектив отримання підтримки від місцевих органів влади. Досить важливо оцінити можливість фінансового забезпечення інноваційної діяльності за рахунок альтернативних джерел фінансування.

В залежності від того, які стратегічні рішення приймаються на даному етапі, визначається ефективність наступних етапів аналізу.

Наступний етап аналізу ефективності інноваційної діяльності передбачає оцінку ефективності інноваційних проєктів, які впроваджуються підприємством.

П'ятий етап передбачає безпосередньо оцінку ефективності інноваційної діяльності підприємства. Оцінка ефективності інноваційної діяльності промислового підприємства передбачає врахування факторів, які можуть впливати на її результат, а це:

фактор часу, якості, масштабу; фактор освоєння об'єкта у виробництві; метод одержання інформації; умови застосування об'єкта; фактори інфляції та ризику і невизначеності.

На цьому етапі визначається результативність інноваційної діяльності підприємства за допомогою розрахунку відповідних показників, кількість яких варіює у різних авторів. При цьому на вибір показника ефективності впливає вид отриманого ефекту, властивості, умови виробництва та споживання інноваційного продукту, вибір бази порівняння тощо.

На думку Череп А. В. ефективність управління інноваційною діяльністю виявляється у процесі скорочення інноваційного лагу, тобто проміжку часу між моментом висування інновації і моментом початку її впровадження в практичну діяльність. При цьому середню тривалість інноваційного лагу авторами пропонується визначати як порівняльну оцінку інноваційного потенціалу будь-якого підприємства і країни в цілому [6].

Для оцінки ефективності інноваційної діяльності до переліку показників відносять [1; 7]:

- коефіцієнт ефективності капіталовкладень підприємства в інноваційну діяльність;
- показник частки прибутку від інноваційної діяльності в загальному обсязі прибутку підприємства;
- коефіцієнт збалансованості грошових потоків, показники результативності стадії здійснення НДДКР, стадії впровадження інновацій та діяльності підприємства з погляду тривалості процесу розробки й впровадження інновацій.

На заключному етапі аналізу здійснюється оцінка впливу інноваційної діяльності на фінансовий стан підприємства, його позиції на ринку. Здійснюється аналіз причин, які стримують інноваційний розвиток, що дозволить у подальшому розробити заходи для розвитку інноваційної діяльності, підводиться підсумок щодо здійснення підприємством інноваційної діяльності порівняно з попереднім періодом.

Список використаних джерел:

1. *Інноваційний розвиток промисловості України / О. І. Волков, М. П. Денисенко, А. П. Гречан та ін.; під ред. О. І. Волкова, М. П. Денисенка. К. : КНТ, 2006. 648 с.*
2. *Микитюк П. П. Аналіз впливу інвестицій та інновацій на ефективність господарської діяльності підприємства. Тернопіль : Економічна думка, 2007. 295 с.*
3. *Твисс Б. Управление научно-техническими нововведениями. М.: Экономика, 1989. 217 с.*
4. *Портер М. Конкурентное преимущество: Как достичь высокого результата и обеспечить его устойчивость. М.: Альпина Бизнес Букс, 2005. 715 с.*
5. *Функціональні стратегії інноваційного розвитку промислових підприємств : монографія / за наук. ред. В. В. Стадник. – Хмельницький : ХНУ, 2016. – 446 с.*
6. *Череп А. В., Лизуненко М. М. Методи оцінки ефективності управління інноваційною діяльністю підприємств машинобудування. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету. Економічні науки. 2014. № 3(27). С. 113–119.*
7. *Єпіфанова І. Ю. Управління інноваційною діяльністю промислових підприємств: теоретико-методологічні аспекти фінансового забезпечення : монографія. Вінниця : ВНТУ, 2019. 384 с.*